

Usnesení Nejvyššího soudu ČSR ze dne 31.01.1971, sp. zn. 6 Co 375/71, ECLI:CZ:NS:1971:6.CO.375.1971.1

Číslo: 62/1972

Právní věta: Při přezkoumávání rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení o přiznání vdovského důchodu rozvedené ženě, je třeba, aby soud vyslovil ve svém rozhodnutí závazný právní názor nejen v otázce, zda navrhovatelka splňuje podmínky názoru na vdovský důchod, ale také pokud jde o stanovení rozsahu tohoto nároku s přihlédnutím k ustanovením § 30 odst. 5 a § 31 odst. 4 zákona č. 101/1964 Sb. a § 92 a násl. zák. o rod.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 31.01.1971

Spisová značka: 6 Co 375/71

Číslo rozhodnutí: 62

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Důchod, Přezkum správních rozhodnutí, Příspěvek na výživu rozvedeného manžela, Rozhodnutí soudu, Výživné mezi manžely

Předpisy: 94/1963 Sb. § 92

§ 249 101/1964 Sb. § 30

§ 31

§ 93

§ 96 99/1963 Sb. § 221

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 62/1972 sb. rozh.

Při přezkoumávání rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení o přiznání vdovského důchodu rozvedené ženě, je třeba, aby soud vyslovil ve svém rozhodnutí závazný právní názor nejen v otázce, zda navrhovatelka splňuje podmínky názoru na vdovský důchod, ale také pokud jde o stanovení rozsahu tohoto nároku s přihlédnutím k ustanovením § 30 odst. 5 a § 31 odst. 4 zákona č. 101/1964 Sb. 1) a § 92 a násl. zák. o rod.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČSR z 31. 1. 1971, [6 Co 375/71](#))

Úřad důchodového zabezpečení v Praze zamítl žádost navrhovatelky o přiznání vdovského důchodu po rozvedeném manželovi S. M., která zemřel 4. 6. 1971, a to s odůvodněním, že navrhovatelka v

době jeho smrti nebyla odkázána na příspěvek na výživu od něho a nesplňuje tedy podmínku nároku na tento důchod podle ustanovení § 30 odst. 5 zákona č. 101/1964 Sb.

Proti tomuto rozhodnutí podala navrhovatelka opravný prostředek, v němž zejména uvedla, že její manželství s S. M. bylo sice 11. 11. 1959 rozvedeno, že však od 9. 10. 1960 až do jeho smrti žila s ním ve společné domácnosti, přičemž byla odkázána na příjem rozvedeného manžela, protože sama není schopna vykonávat jiné než lehčí domácí práce a starala se také o děti svých dcer, kterým bylo takto umožněno, aby byly

Krajský soud v Hradci Králové zrušil rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení, když po provedeném dokazování dospěl k závěru, že navrhovatelka po celou dobu, kdy žila se svým rozvedeným manželem ve společné domácnosti, byla plně odkázána na jeho příjem, že před rozvedením spolu vychovali 3 dcery a že v současné době se navrhovatelka stará o děti svých dcer, aby mohly být zaměstnány. Nyní po smrti rozvedeného manžela nemá zcela zabezpečeny všechny své nutné životní potřeby, protože za opatrování dětí svých dcer dostává 350 Kčs měsíčně, žádný jiný příjem nemá a pro svůj nepříznivý zdravotní stav nemůže být ani jinak výdělečně činná.

K odvolání odpůrce Nejvyšší soud ČSR zrušil rozhodnutí soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Odvolateli nelze přisvědčit, pokud namítá, že nejsou v projednávané věci splněny podmínky pro přiznání vdovského důchodu podle zákona č. 101/1964 Sb. z toho důvodu, že navrhovatelka žila se svým rozvedeným manželem jako družka s druhem. Pro tento názor není v zákoně opory. Ustanovení § 30 odst. 7 citovaného zákona na tento případ nedopadá, neboť se týká jen případů, kdy vdova, které byl vdovský důchod přiznán, žije ve společné domácnosti s mužem jako s druhem, což má za následek zastavení výplaty vdovského důchodu.

Pokud jde o to, zda navrhovatelka splňuje podmínky vzniku nároku na vdovský důchod po rozvedeném manželu podle ustanovení § 30 odst. 5 zákona č. 101/1964 Sb., přejímá odvolací soud skutkové zjištění učiněné soudem prvního stupně, které i podle přesvědčení odvolacího soudu odůvodňuje závěr, že navrhovatelka tyto podmínky splňuje. Tomu nebrání skutečnost, na kterou odvolatel zvláště poukazuje, že totiž dosud nebyl stanoven soudním rozhodnutím rozsah vyživovací povinnosti bývalého manžela navrhovatelky vůči ní. Bylo-li zjištěno, že zemřelý bývalý manžel navrhovatelky jí poskytoval prostředky na výživu tím, že z jeho příjmu se hradily náklady společné domácnosti, přičemž příjem navrhovatelky za opatrování vnoučat, jenž činil 350 Kčs měsíčně, představoval jen nepatrnou část nákladů společenství, které navrhovatelka a její rozvedený manžel tvořili v době, kdy žili i po rozvodu ve společné domácnosti, pak ovšem nelze pochybovat o tom, že navrhovatelka byla v době smrti bývalého manžela odkázána na příspěvek na výživu od něho a že bývalý manžel jí tento příspěvek také poskytoval. Nebylo tedy zapotřebí vyvolávat soudní rozhodnutí, aby plnění povinnosti poskytovat příspěvek na výživu mohlo být vynucováno.

Odvolateli nutno však dát za pravdu, pokud soudu prvního stupně vytýká, že se nezabýval otázkou, zda podle stavu v době smrti mohla být povinnost poskytovat příspěvek na výživu navrhovatelky ze strany jejího bývalého manžela stanovena. Soud prvního stupně se neměl omezit pouze na řešení otázky, zda navrhovatelka byla v době smrti rozvedeného manžela odkázána na jeho příspěvek na výživu, nýbrž měl si zjednat skutkový podklad i pro posouzení, zda podle stavu v době smrti bývalého manžela navrhovatelky mohla být povinnost přispívat na její nutnou výživu stanovena podle zásad ustanovení § 92, § 93 a § 96 zák. o rod., a zejména, jaký má být rozsah této povinnosti. Vyplývá to ostatně i z ustanovení § 31 odst. 4 zákona č. 101/1964 Sb., podle něhož rozvedené ženě náleží vdovský důchod jen do výše příspěvku na výživu a nesmí být vyšší než důchod zemřelého. Bylo tedy

povinností soudu prvního stupně, aby ve svém zrušovacím usnesení vyslovil závazný právní názor nejen v otázce, zda navrhovatelka splňuje podmínky nároku na vdovský důchod, nýbrž aby zároveň stanovil rozsah tohoto nároku na dávku důchodového zabezpečení s přihlédnutím k ustanovením § 30 odst. 5, § 31 odst. 4 zákona č. 101/1964 Sb. a § 92 a násl. zák. o rod. Je to nezbytné i se zřetelem na ustanovení § 249 odst. 3 o. s. ř., podle něhož zruší-li soud rozhodnutí orgánu, jehož rozhodnutí přezkoumával, je tento orgán vázán právním názorem soudu. Pro vydání nového rozhodnutí v této věci musí být tedy orgánu sociálního zabezpečení jasno nejenom v tom, že navrhovatelce vznikl nárok na vdovský důchod, ale i v tom, v jaké výši jí má být tento důchod přiznán.

Dospěl proto odvolací soud k závěru, že zrušovací usnesení soudu prvního stupně se neopírá o všechny důvody, pro které přezkoumávané rozhodnutí není v souladu s právními předpisy, a že si soud prvního stupně také nezjednal dostatečný skutkový podklad pro přezkoumání rozhodnutí odpůrce ze všech zákonných hledisek uplatněného

Rozhodl proto odvolací soud podle ustanovení § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

1) úplné znění zákona se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 5/1972 Sb.